

Jumalateenistus Nõos P, 14.02.21 kell 11.00, *Esto mihi*

Lektsioonid: Hs 18:30–32; 1Kr 13

Jutlus: Mk 10:32–45

Laulud: 200B (1–6); 317 (1–3, 4); 278 (1–3); 68 (1–3)

Aga nad olid minemas teel üles Jeruusalemma ja Jeesus käis nende ees, ja nad olid ehmunud, aga kaasaminejad kartsid. Ja võttes need kaksteist taas endaga, hakkas Jeesus neile rääkima, mis teda ees ootab: „Vaata, me läheme üles Jeruusalemma ja Inimese Poeg antakse ülempreestrite ja kirjatundjate kätte ning need mõistavad ta surma ja annavad paganate kätte ning need teotavad teda ja sülitavad ta peale ja piitsutavad teda ja tapavad ta ära ning kolme päeva pärast tõuseb ta üles.” Ja Sebedeuse pojad Jaakobus ja Johannes astusid Jeesuse juurde ja ütlesid talle: „Õpetaja, me tahame, et sa meile teeksid, mida me iganes palume.” Jeesus küsis: „Mida te tahate, et ma teile teeksin?” Nemad ütlesid talle: „Luba meile, et me istuksime sinu kirkuses üks sinu paremal ja teine sinu pahemal käel!” Jeesus ütles neile: „Teie ei tea, mida te palute. Kas te võite juua karikast, mida mina joon, või saada ristitud selle ristimisega, millega mind ristitakse?” Nemad ütlesid talle: „Võime küll!” Jeesus aga ütles neile: „Küllap te joote karikast, millest mina joon, ja teid ristitakse ristimisega, millega mind ristitakse, kuid istumist mu paremal või pahemal käel ei ole minu anda, vaid see antakse neile, kellele see on valmistatud.” Ja kui need kümme sellest kuulsid, said nad pahaseks Jaakobuse ja Johannese peale. Ja Jeesus kutsus nad enese juurde ja ütles neile: „Te teate, et need, keda peetakse rahvaste valitsejateks, peremehetsevad nende üle ja nende suured meelevallatsevad nende kallal. Nõnda ärgu olgu teie seas, vaid kes iganes teie seas tahab saada suureks, olgu teie teenija, ning kes iganes teie seas tahab olla esimene, olgu kõigi sulane, sest ka Inimese Poeg ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest!”

Tänane pikk lugemine Piiblist Markuse evangeeliumist viib meid mõttes olukorda, mil Jeesuse jüngrid mõistavad, et mingi suur pööre nende teekäimisel koos Jeesusega on tulemas. Ja et see pööre puudutab otseselt neid kõiki, nad ei saa jääda kõrvaltvaatajaks.

Väärrib mainimist, et suurem osa tänasest kirjakohest, Mk 10:35–45 kuulub Saksa Evangeelses Kirikus Kristuse kannatusaja 5. pühapäeva (*Judica*) teema juurde. Jeesuse ajalise teekonna mõttes on see võib-olla tõesti sobivam, sest 5. kannatusaja pühapäev on ju pühapäev enne palmipuudepäha, mil Jeesus siseneb evangeeliumide järgi Jeruusalemma, ja nimetatud kirjakoht on ajaliselt sellele sündmusele vahetult eelnev.

Kuid tänane kirjakoht sobib ka kannatusaja eelse viimase pühapäeva teemaks, kui soovitakse, et tähelepanu koonduks mitte niivõrd Jeesuse eelseisvale kannatusele Vaiksel nädalal, vaid iga kristlase enda eelseisvaile kannatustele Kristuse kannatusajal. Sest omal kombel räägib meie tänane kirjakoht meie, nõtrade ja patuste inimeste kannatustest ja kiusatustest tõepoolest.

Meie kirjakoht algab niisiis sellest hetkest, mil Jeesus koos suurema kaaskonnaga on võtnud kindla sihi pealinna Jeruusalemma poole. Kõnnitakse arvatavasti suurel maanteel, kus liigub ka teisi salku ja karavane. Jeesus kõnnib oma järgijate ees.

On öeldud, et osa Jeesuse kaaskondlasi oli ehmunud, osa aga kartsid. „Ehmunud“ asemel oleks vist parem tõlkida „jahmunud“ (kr verb θαμβέω) ja lugeda see käivaks Jeesuse 12 jüngrid kohta. Nimelt kõneleb Jeesus ju enne meie kirjakohta algust jüngerile karme asju. Pärast rikka noormehe kurvalt lahkumist ja Jeesuse nendingut, et hõlpsam on kaamelil minna läbi nõelasilma kui rikkal Jumala riiki küsivad jüngrid jahmunult: „Ja kes siis võib pääseda!“ Ning järgneb jüngerite ja Jeesuse dialoog teemal mida jüngrid Jeesuse järgmise eest tasuks saavad.

Jeesus lubab, et need kes on oma maised sidemed katkestanud Jeesuse ja evangeeliumi pärast, saavad kõik selle tagasi ja lisaks ka igavese elu. Kuid paljud esimesed jäävad viimasteks ja viimased saavad esimesteks. Seega pole mitte kellegi Jeesuse jüngerist alust enda heale käekäigule kindel olla, vaid tuleb pingutada.

Ja nüüd, meie kirjakohta algul ütlebki evangelist, et jüngrid olid selle jutu peale jahmunud, kuid

kaasaminejad, need, kellele Jeesus polnud eelnevat kõnelnud, olid lihtsalt hirmul tumeda tuleviku ees.

Ja Jeesus kuulutab seepeale oma jüngerile veelgi hullemaid asju: oma kannatamise ja surma asjaolusid. Ta teeb seda küll juba kolmandat korda, kuid nüüd, eelnenud vestluse järelmõju ja Jeruusalemma läheduse tõttu võis see kolmas Jeesuse ettekuulutus mõjuda eriti raskena. Sest jüngrid mõistsid: selleks, et Jeesust järgida, tuleb ka neil arvestada kannatuste ja võib-olla ka surmaga. Seda, et Jeesus kolme päeva pärast surnuist tõuseb, ei oska jüngrid arvatavasti veel mõista: hetkeolukorra tõsidus ähmastab selle võiduka tulevikuväljavaate.

Ja nüüd järgneb see tuntud episood, kus kaks venda Jeesuse jüngerite hulgast tulevad Jeesuse juurde ja paluvad temalt üsna imelikku asja: et nad saaksid istuda Jeesuse kirkuses tema paremal ja pahemal käel. „Kirkuse“ all on ilmselt mõeldud taevariiki, sest paralleelkohas Mt 20:21 on nimetatud Jeesuse Kuningriiki.

Arutlegem hetkeks, miks kaks venda sellist asja küsisid. Tegemist oli igal juhul väga isikliku ja usaldusliku küsimusega, sest vennad pidid a) uskuma, et Jeesus on tõepoolest Jumala Poeg, b) olema sisimas veendunud, et nad üldse sellist au väärivad ja c) olema valmis selleks, et Jeesus ütleb neile ei.

Piibliteadlased on oletanud, et võib-olla olid Jaakobus ja Johannes, Sebedeuse pojad koguni Jeesuse ema Maarja õe Saloome pojad, seega Jeesuse nõod. Sellise järelduse võib hea tahtmise korral evangelistide pärimuse alusel tõepoolest teha.

Kui nii, siis oli tegu lähedaste inimeste palvega ja palve ambitsioonikus ei tundugi enam nii võõrastav. (Samas põhjendab see võib-olla kaasjüngerite hilisemat pahameelt, sest kellele siis meeldiks, et nõod ajavad elu ja surma küsimustes mingit oma asja!)

Psühholoogilises plaanis aga võiks arutleda nii, et Jaakobus ja Johannes võisid olla järele mõelnud Jeesuse varasemale lubadusele, et Jeesuse pärast oma maised sugulus- ja majandussidemed katkestanu saab need kõik tagasi ja lisaks veel ka igavese elu. Võib-olla pidasid vennad maiseid suhteid ja omandit liiga tühiseks, et selle pärast kannatada? Sest kui juba kannatada, siis n-ö kogu raha eest! Kui tee igavesse ellu on tõepoolest nii vaearikas, siis tuleks ju kogu tähelepanu koondada lõppeesmärgile! Ja mis võiks siis olla parem eesmärk kui asuda igaveses Kuningriigis valitseja paremal ja vasakul käel!

Jeesus vastab kahele vennale targalt, nagu ikka, ja ületades vendade ootused. Jeesus ei mõista nende soovi hukka ega ütle ei. Samuti ei võta Jeesus vendadelt lootust, et millalgi nende soov võib ka täide minna. Nagu kuulsime, küsis Jeesus vendadelt, kas nad on valmis kannatama samu kannatusi, mida temalgi tuleb kannatada (karikas ja ristimine on Kristuse kannatuste sümboliks). Saades vendadelt jaatava vastuse, andis Jeesus neile lõpliku vastuse: te peategi siis kannatama samu kannatusi, mis mina, kuid need kannatused pole mingi abinõu Jeesuse kõrvale kirkusetroonile pääsemiseks.

Kuidas seda mõista? Võib-olla tuletades meelde paari pühapäeva tagune Jeesuse tähendamissõna tühisest sulasest. Jumal annab meile kui sulastele ülesande. Kuid selle mõistmine ja selle täitmine on meile juba iseenesest suur au: me ei tohi loota tasu peale, mida me selle ülesande täitmise eest saame. Me peame panema kogu lootuse meie Issanda armu peale, kes, nähes, et oleme oma ülesande täitnud võimalikult hästi, annab meile selle eest ka tasu.

Niisiis, ei tasu hukka mõista kahe venna igatsust ja seda väljendavat küsimust (nii nagu teised jüngrid seda hukka mõistsid), sest kristlase eesmärk peabki olema ei vähem kui igavene elu Jumala juures. Kuid paluda, et Issand kingiks meile igavese elu tema juures, pole meil õigust. Meil on õigus ja isegi kohustus paluda Issandalt ülesandeid meie kristlase elus. Ja küllap Issand annabki meile kohase ülesande. Ent palga üle ei otsusta meie, sulased, vaid Jumal, meie „tööandja“.

Kahe venna küsimuse näitel saab teha ka järelduse, et kui me võtame Issanda pakutud ülesande vastu, siis oleme ka seda väärt. Vennad väitsid, et on nõus kannatama Jeesuse kannatustega võrdseid kannatusi. Isegi kui nad ei taibanud, millega nad nõustuvad, siis Jumal andis neile selle võime.

Teame, et apostel Jaakobus hukkus tõepoolest esimese apostlina mõõga läbi. Ja apostel Johannes, kes elas küll apostlitest kõige kauem, pidi Tertullianuse sõnul (*De praescriptionibus adversus haereticos*) läbi tegema Roomas keeva õli anumasse piinamise, millest ta olevat küll imekombel eluga

välja tulnud.

Kui palume Jumalalt, et ta seaks meie elu oma tahtmise järgi ja siis hakkame seda elu elama ning satume olukordadesse, mida me ei oletanud, siis usaldagem Jumalat: küllap Tema teab, milline on meie karikas ja ristimine!

Meie kirjakoht lõpeb Jeesuse õpetussõnadega kõigile jüngerile: kes tahab koguduses olla suur, olgu kõigi teenija. Põhjus selleks on lihtsalt see, et Jeesus, kes oli suurim, oli teenija, andes oma elu kõigi eest. Alates Jeesusest on see, kes on Jumala riigis teenija, alati Jumalale meelepärane.

Tuleb rõhutada, et see on nii ainult koguduses ehk ringis, kus usutakse, et Jeesus Kristus on Issand. Väljaspool kogudust pole teenija suurim, sest uskmatu teenija süda on alati täis kibedust oma isanda vastu. Seepärast, tundub, on ilmalikus ühiskonnas välja mõeldud teenija staatus, mille omaja saab olla ühtlasi suur: see on riigivalitsuse minister. Sõna ise tähendab sulast või teenijat, kuid sisuliselt on ju tegemist kogu riigi isandaga. Küllap on see hea näide, kui kaugele patuse inimese süda võib minna Jumala plaani tõlgendamisega enda kasuks.

Eeloleval kolmapäeval algab Kristuse kannatusaeg. Olgu see aeg siis meile muuhulgas ajaks, mil mõtleme oma eesmärgile Jumala riigis ja viisile, kuidas seda saavutada. Katsugem läbi oma koht ja ambitsioonid ning küsigem endalt, milleks Jumal tahab meid tarvitada!

Aamen.